

ВИКОРИСТАННЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ

*д.г.н., зав. кафедрою МЕТ ЛА НАУ
Колотуха О.В.,*

ст. викл. Соколовський В.А.

Кіровоградська область вважається «білою плямою» на туристській мапі України. До несприятливих умов розвитку туризму та рекреації в області відносяться:

- слабкий розвиток рекреаційної інфраструктури, виробничого і невиробничого рекреаційного обслуговування,
- почленовано-рівнинний рельєф,
- висока антропогенна освоєність території області – майже 87 % території області складають сільгоспугіддя.

На сьогоднішній день в Кіровоградській області функціонує лише

- 1 курорт місцевого значення,
- 1 дендропарк,
- 1 музей-заповідник,
- 1 історико-архітектурний заповідник,
- 2 регіональні ландшафтні парки,
- 40 рекреаційно-туристських закладів,
- 7 стаціонарних дитячих таборів,
- кількість пляжів зменшилася з 25 у 2005 році, до 14 у 2016 році.

Все це значно обмежує рекреаційно-туристські можливості регіону

SWOT-аналіз рекреаційно-туристських можливостей Кіровоградської області

Потенційні внутрішні переваги	Потенційні внутрішні недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Сприятливе географічне положення – в центрі країни; • Розвиток мережі природно-заповідних територій, стабільна сприятлива екологічна ситуація; • Сприятливі кліматичні умови для лікування захворюваності органів дихання та системи кровообігу; • Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації; • Наявність радонових мінеральних вод; • Наявність унікальних орографічних рекреаційних ресурсів; • Наявність унікальних археологічних пам'яток національного та міжнародного значення; • Наявність унікального музею ракетних військ стратегічного призначення; • Наявність туристсько-спортивних ресурсів для розвитку водного, велосипедного, пішохідного, вітрильного туризму, скелелазіння 	<ul style="list-style-type: none"> • Гранично високий рівень антропогенного освоєння території області; • Загострення проблеми малих річок області, малозабезпеченість водними ресурсами; • Наявність кар'єрів, вуглерозрізів, що не розробляються, відвалів гірничих порід з вмістом урану; • Забруднення поверхневих і підземних вод, цвітіння води у водосховищах; • Ерозійні процеси, руйнування берегів Кременчуцького водосховища; • Високий техногенний вплив на ліси області, надмірне вирубування лісів; • Недостатньо розвинена транспортна інфраструктура області; • Недостатньо розвинена матеріально-технічна база системи туризму області; • Відсутність підготовки кваліфікованих туристських кадрів у ВНЗ області; • Відсутність туристського брендингу території області
Потенційні зовнішні можливості	Потенційні зовнішні загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Створення регіональних ландшафтних парків з перспективою створення національного природного парку; • Потенційні можливості створення бальнеологічного курорту на радонових водах міжнародного рівня; • Розвиток туризму в розрізі позиції «Кіровоградщина – центр України»; • Потенційна наявність трудових ресурсів та кваліфікованих кадрів для рекреаційної галузі; • Використання можливостей розвитку водного та екологічного туризму на базі водних туристсько-спортивних ресурсів річок Південного Бугу та Синюхи; • Розробка та створення кіровоградської ділянки Транс'української (Подільсько-Бузької) туристсько-спортивної стежки; • Використання можливостей для розвитку індустріального туризму; • Розвиток матеріально-технічної бази системи туризму області за рахунок сільського (зеленого) туризму; • Створення дієвого інформаційного туристського центру на засадах клубної діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • Складна суспільно-політична та економічна ситуація в країні; • Майже повна відсутність державної та громадської підтримки активної туристської діяльності, недосконалість, а, в окремих випадках, і відсутність сучасної нормативно-правової, методичної та інформаційної бази, яка б враховувала його реалії; • Неналежна увага до питань розвитку туризму в області, невиконання програм розвитку туризму в області та в районах; • Недопущення скорочення та закриття позашкільних туристських закладів, туристських гуртків; • Неефективна організація літнього відпочинку та оздоровлення учнівської та студентської молоді; • Нерозуміння та ігнорування проблем розвитку активного туризму керівниками підприємств, навчальних закладів області, ролі науковців у вирішенні проблем розвитку туризму

Потенційні внутрішні недоліки

- **Гранично високий рівень антропогенного освоєння території області;**
- **Загострення проблеми малих річок області, малозабезпеченість водними ресурсами;**
- **Наявність кар'єрів, вуглерозрізів, що не розробляються, відвалів гірничих порід з вмістом урану;**
- **Забруднення поверхневих і підземних вод, цвітіння води у водосховищах;**
- **Ерозійні процеси, руйнування берегів Кременчуцького водосховища;**
- **Високий техногенний вплив на ліси області, надмірне вирубування лісів;**
- **Недостатньо розвинена транспортна інфраструктура області;**
- **Недостатньо розвинена матеріально-технічна база системи туризму області;**
- **Відсутність підготовки кваліфікованих туристських кадрів у ВНЗ області;**
- **Відсутність туристського брендінгу території області**

Потенційні внутрішні переваги

- Сприятливе географічне положення – в центрі країни;
- Розвиток мережі природно-заповідних територій, стабільна сприятлива екологічна ситуація;
- Сприятливі кліматичні умови для лікування захворюваності органів дихання та системи кровообігу;
- Наявність потенційно вільних територій для розвитку рекреації;
- Наявність радонових мінеральних вод;
- Наявність унікальних орографічних рекреаційних ресурсів;
- Наявність унікальних археологічних пам'яток національного та міжнародного значення;
- Наявність унікального музею ракетних військ стратегічного призначення;
- Наявність туристсько-спортивних ресурсів для розвитку водного, велосипедного, пішохідного, вітрильного туризму, скелелазіння

Потенційні зовнішні загрози

- Складна суспільно-політична та економічна ситуація в країні;
- Майже повна відсутність державної та громадської підтримки активної туристської діяльності, недосконалість, а, в окремих випадках, і відсутність сучасної нормативно-правової, методичної та інформаційної бази, яка б враховувала його реалії;
- Неналежна увага до питань розвитку туризму в області, невиконання програм розвитку туризму в області та в районах;
- Недопущення скорочення та закриття позашкільних туристських закладів, туристських гуртків;
- Неефективна організація літнього відпочинку та оздоровлення учнівської та студентської молоді;
- Нерозуміння та ігнорування проблем розвитку активного туризму керівниками підприємств, навчальних закладів області, ролі науковців у вирішенні проблем розвитку туризму

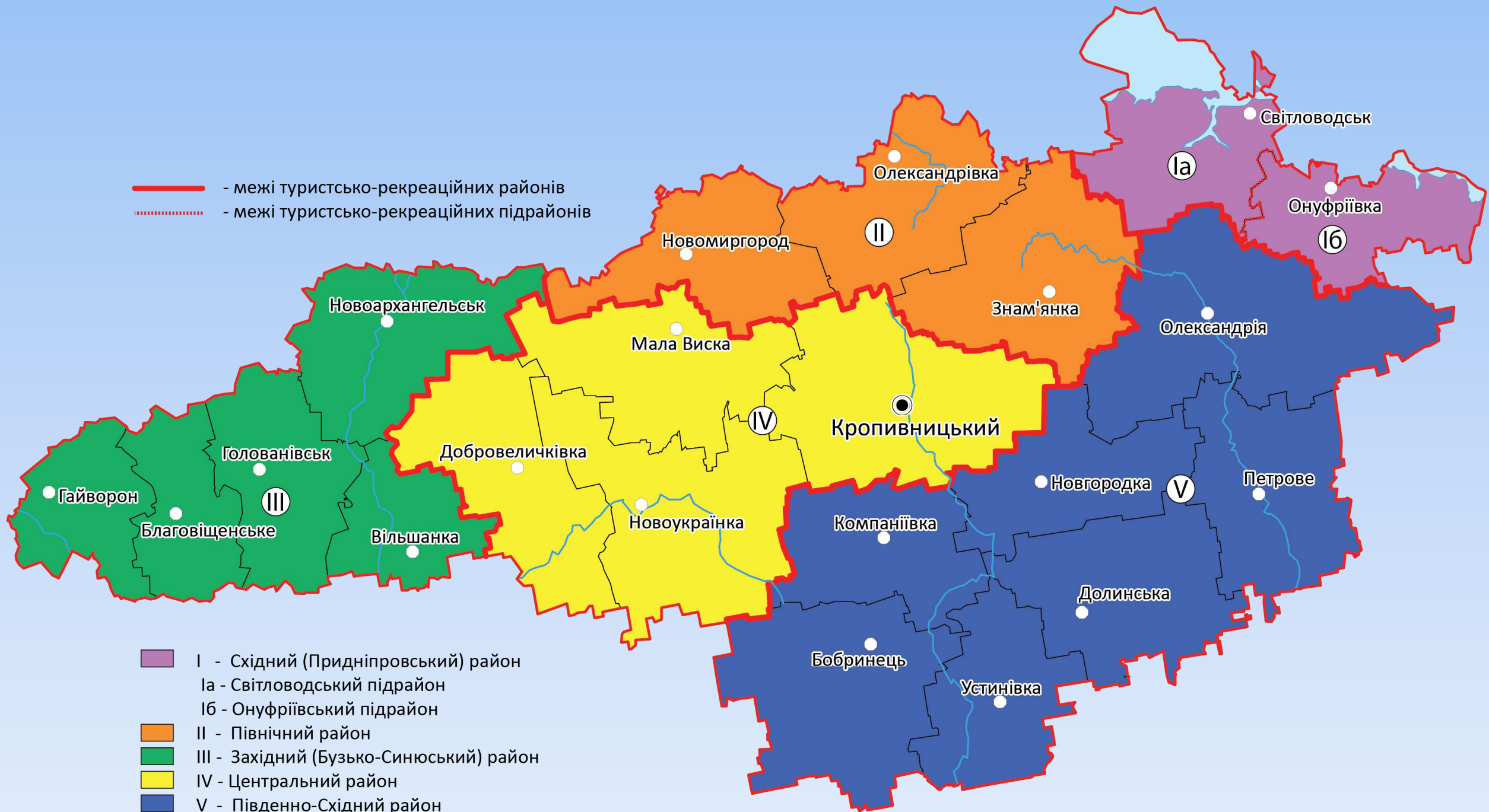

Потенційні зовнішні можливості

- Створення регіональних ландшафтних парків з перспективою створення національного природного парку;
- Потенційні можливості створення бальнеологічного курорту на радонових водах міжнародного рівня;
- Розвиток туризму в розрізі позиції «Кіровоградщина – центр України»;
- Потенційна наявність трудових ресурсів та кваліфікованих кадрів для рекреаційної галузі;
- Використання можливостей розвитку водного та екологічного туризму на базі водних туристсько-спортивних ресурсів річок Південного Бугу та Синюхи;
- Розробка та створення кіровоградської ділянки Транс'української (Подільсько-Бузької) туристсько-спортивної стежки;
- Використання можливостей для розвитку індустріального туризму;
- Розвиток матеріально-технічної бази системи туризму області за рахунок сільського (зеленого) туризму;
- Створення дієвого інформаційного туристського центру на засадах клубної діяльності

— - межі туристсько-рекреаційних районів
- - - - - межі туристсько-рекреаційних підрайонів

- I - Східний (Придніпровський) район
  - Ia - Світловодський підрайон
  - Iб - Онуфріївський підрайон
- II - Північний район
- III - Західний (Бузько-Синюський) район
- IV - Центральний район
- V - Південно-Східний район

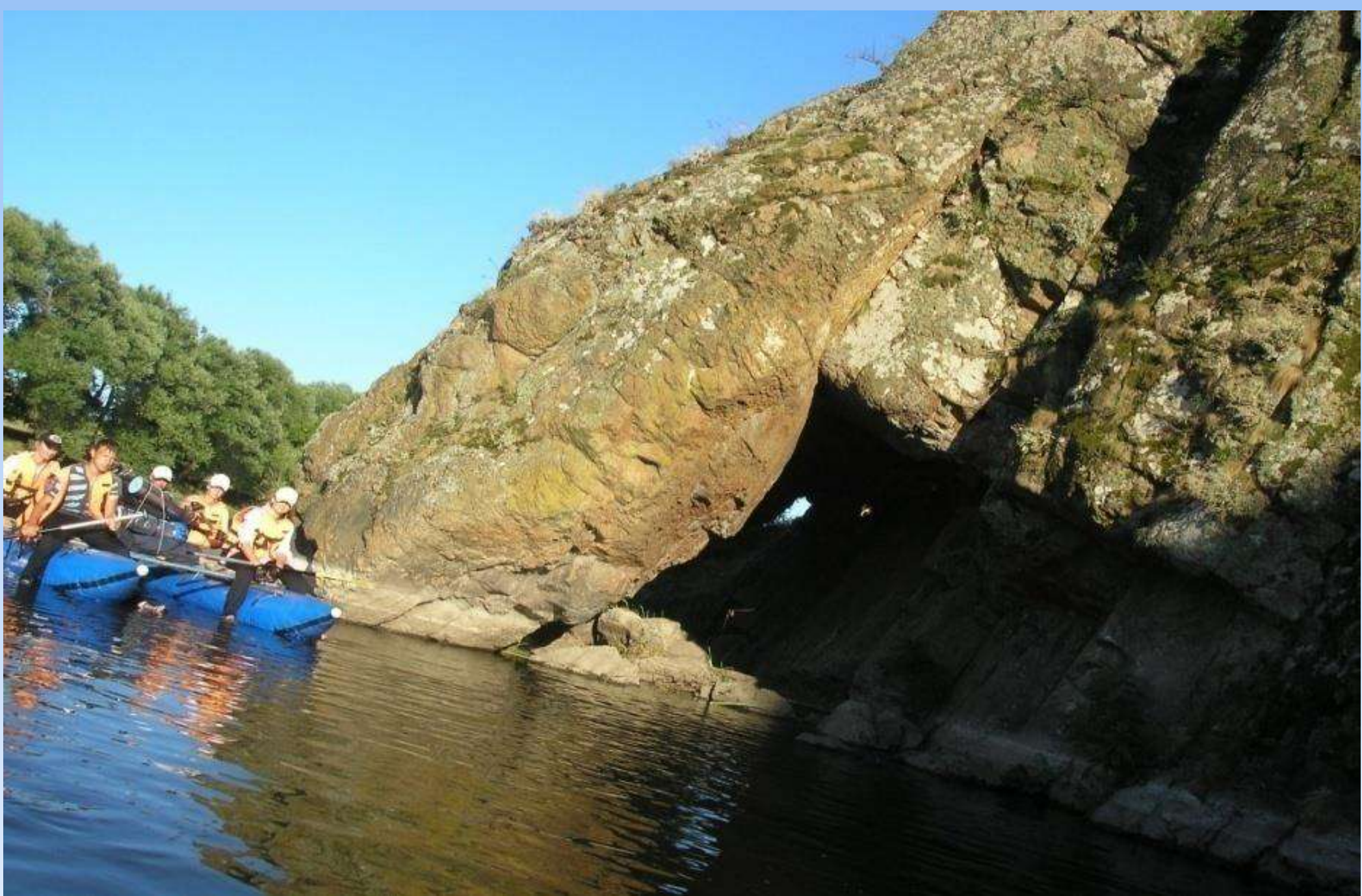

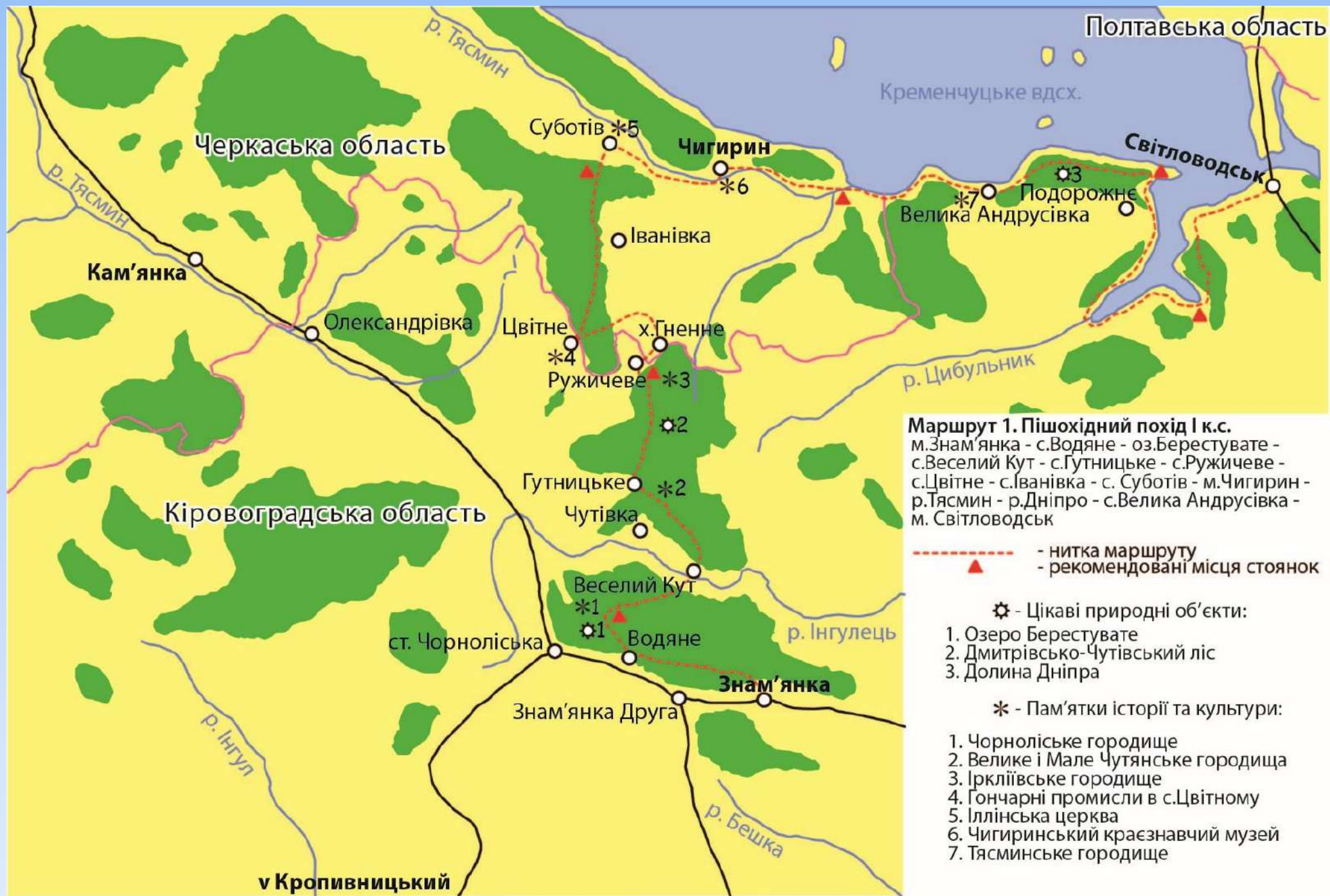

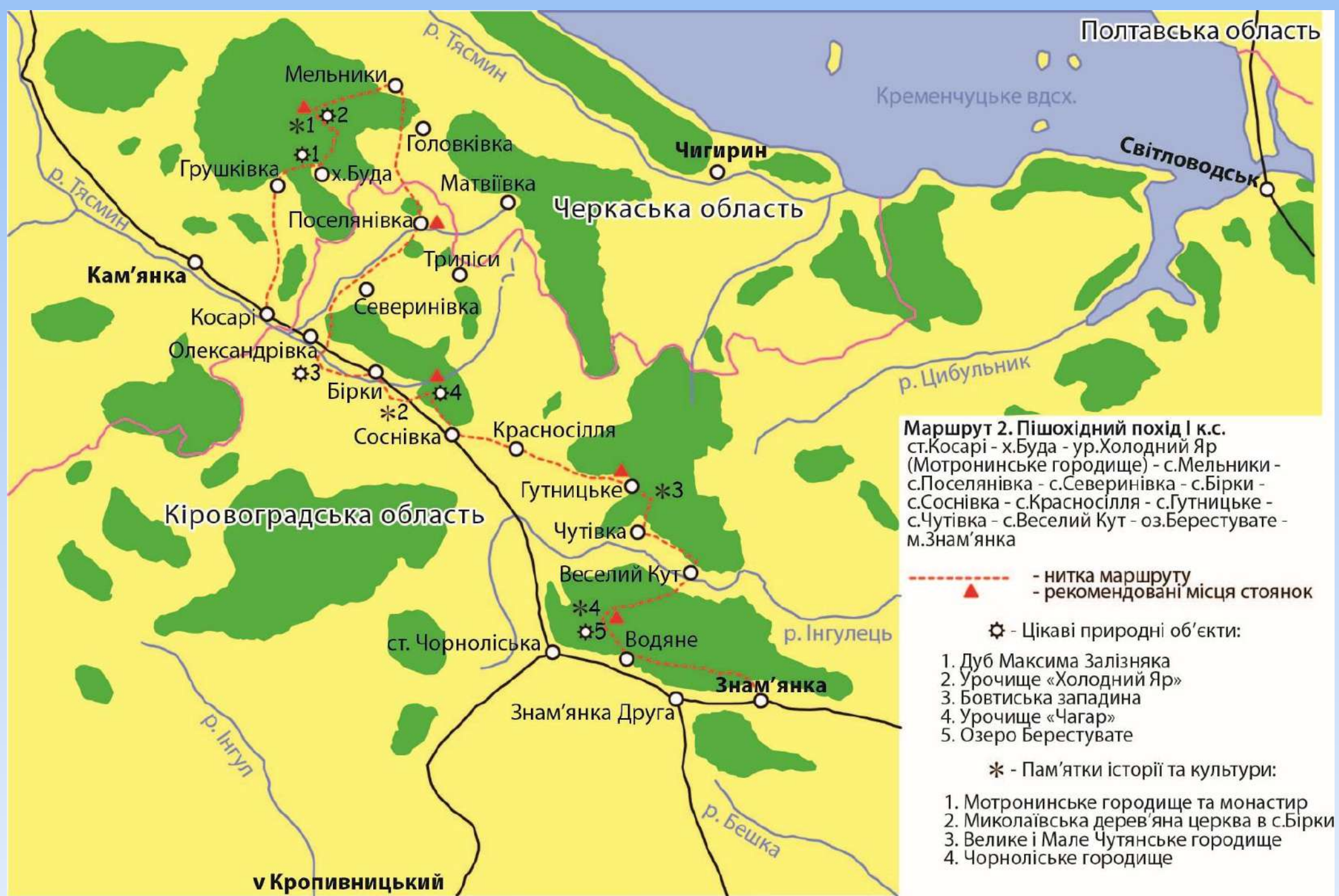

Маршрут 2. Пішохідний похід І к.с.
ст.Косарі - х.Буда - ур.Холодний Яр
(Мотронинське городище) - с.Мельники -
с.Поселянівка - с.Северинівка - с.Бірки -
с.Соснівка - с.Красносілля - с.Гутницьке -
с.Чутівка - с.Веселий Кут - оз.Берестувате -
м.Знам'янка

--- - нитка маршруту
▲ - рекомендовані місця стоянок

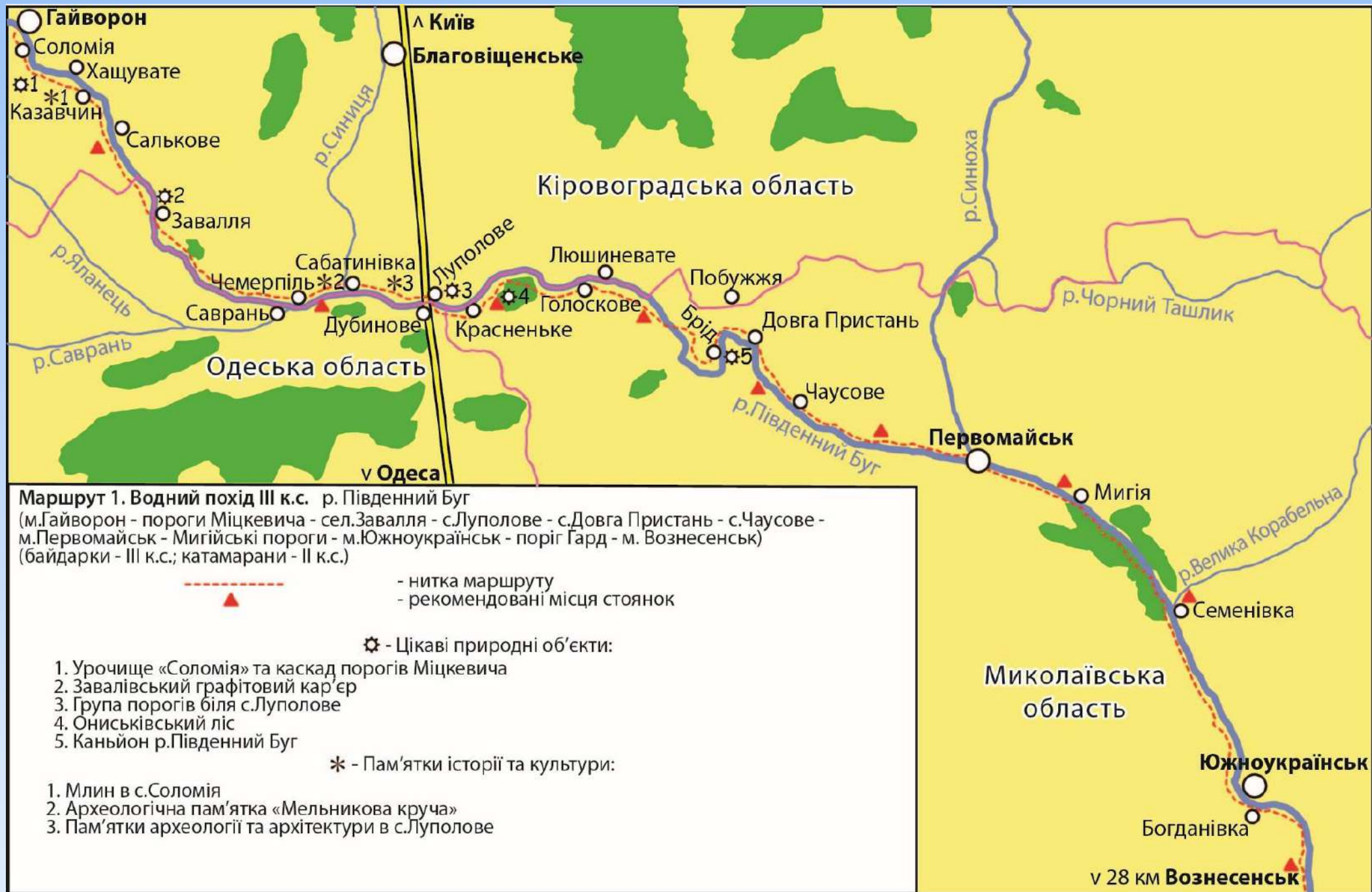
⚙ - Цікаві природні об'єкти:

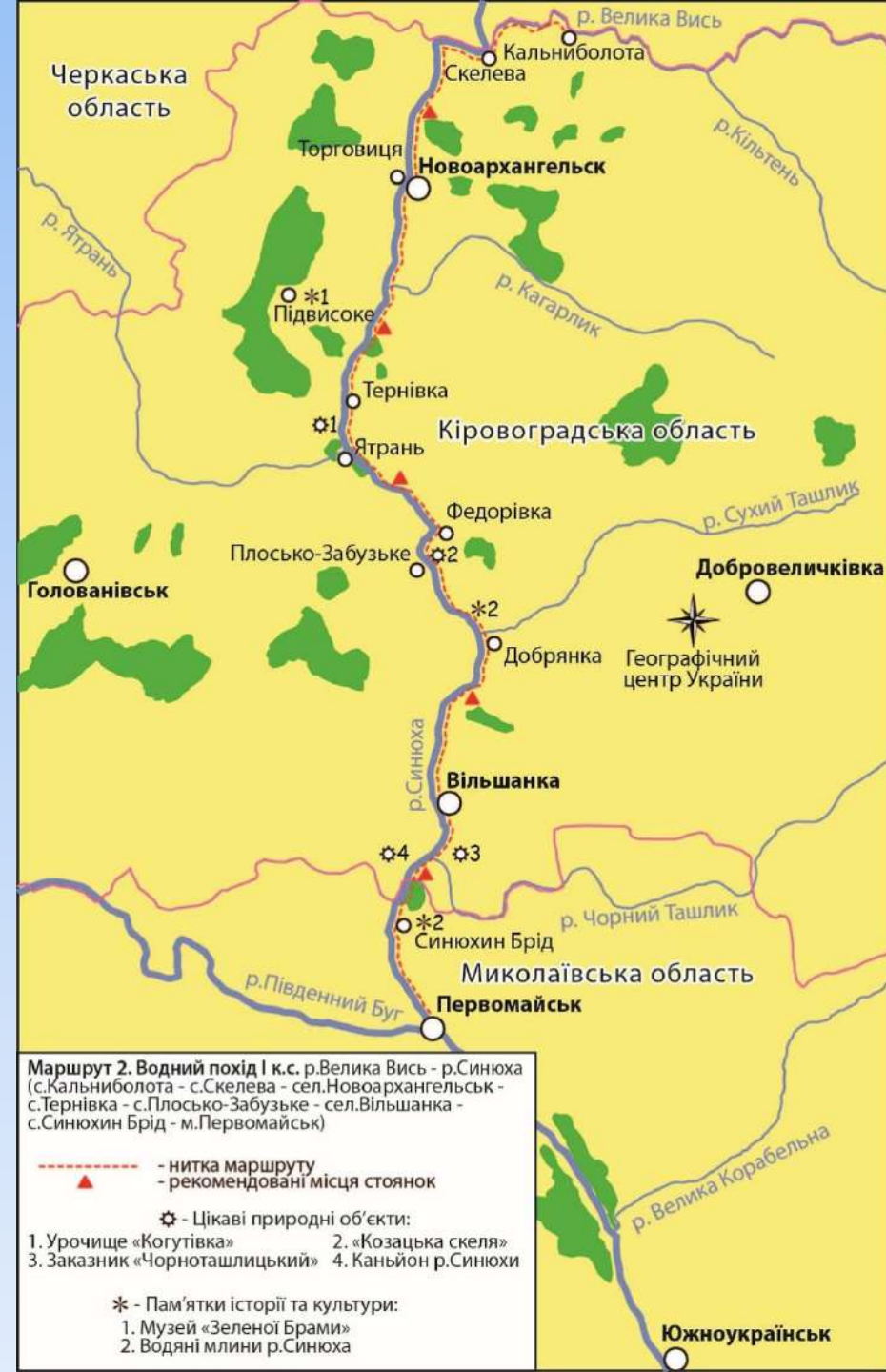
1. Дуб Максима Залізняка
2. Урочище «Холодний Яр»
3. Бовтиська западина
4. Урочище «Чагар»
5. Озеро Берестувате

* - Пам'ятки історії та культури:

1. Мотронинське городище та монастир
2. Миколаївська дерев'яна церква в с.Бірки
3. Велике і Мале Чутянське городище
4. Чорноліське городище

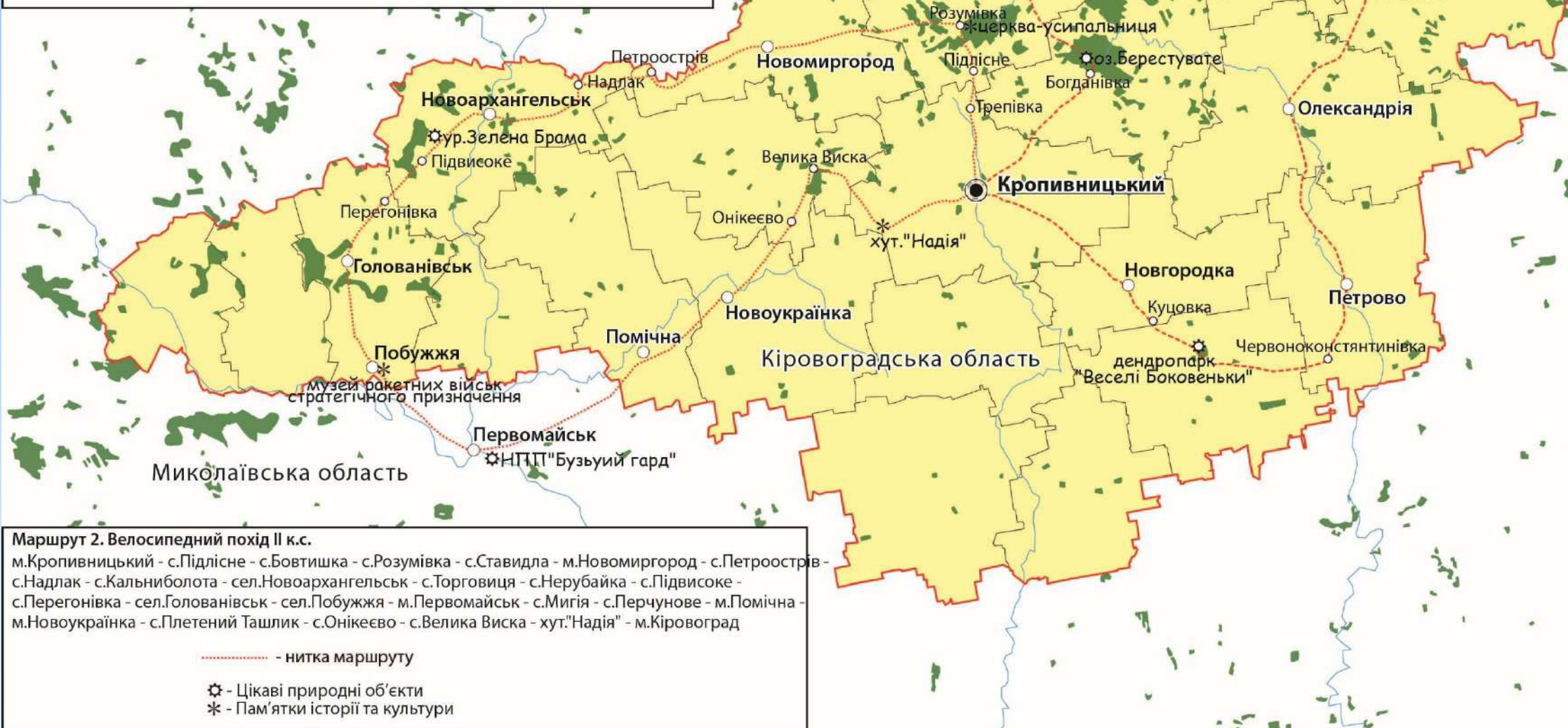

Маршрут 1. Велосипедний похід II к.с.

м.Кропивницький - с.Високі Байраки - с.Трепівка - с.Богданівка - оз.Берестувате - с.Красносілля - с.Соснівка - с.Бірки - сел.Олександрівка - м.Кам'янка - с.Грушківка - ур.Холодний Яр - хут.Буда - с.Мельники - с.Суботів - м.Чигирин - с.Велика Андрусівка - м.Світловодськ - сел.Павлиш - м.Олександрія - сел.Петрово - с.Червоноконстантинівка - дендропарк "Веселі Боковеньки" - с.Іванівка - с.Куцовка - сел.Новгородка - м.Кіровоград

--- - нитка маршруту

Маршрут 2. Велосипедний похід II к.с.

м.Кропивницький - с.Підлісне - с.Бовтишка - с.Розумівка - с.Ставидла - м.Новомиргород - с.Петроострів - с.Надлак - с.Кальниболота - сел.Новоархангельськ - с.Торговиця - с.Нерубайка - с.Підвисоке - с.Перегонівка - сел.Голованівськ - сел.Побужжя - м.Первомайськ - с.Мигія - с.Перчунове - м.Помічна - м.Новоукраїнка - с.Плетений Ташлик - с.Онікеєво - с.Велика Виска - хут."Надія" - м.Кіровоград

..... - нитка маршруту

⚙ - Цікаві природні об'єкти
* - Пам'ятки історії та культури

Унікальні рекреаційно-туристські ресурси Кіровоградської області

Міжнародного рівня

- Унікальні особливості клімату – можливість створення кліматичного курорту;
- Родовища радонових мінеральних вод – можливість створення бальнеологічного курорту;
- Унікальний музей ракетних військ стратегічного призначення;
- Каньйон річки Південний Буг – рафтинг, каякінг, катамаранінг, трекінг, каньйонінг, скелелазіння;
- Археологічні пам'ятки світового рівня

Національного рівня

- Туристський проект «Географічний центр України»;
- Національний природний парк «Побузький»;
- Національний природний парк «Дмитрівсько-Чорноліський»;
- Облаштування ділянки Транс'української туристської стежки – долини річок Південний Буг та Синюха;
- Уранові шахти;
- Розвиток індустріального туризму на базі кар'єрів, вуглерозрізів – створення геопарку;
- Фортеця Св. Єлизавети;
- Орографічні пам'ятки природи – Монастирище, Каскади, Слони, Кам'яна стінка тощо;
- Дендропарк «Веселі Боковеньки»;
- Садиби сільського (зеленого) туризму;
- Тур «Шляхами видатних вчених та винахідників»